

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacræ Theologiæ Professoris, Et sanctæ Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtvtibvs,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiæ Moralis præcipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

De potestate dispensandi cum cimoniacis. punct. vlt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

refibus, lib. 6. esto secundum leges, & praxim receptam etiam
si criminaliter procedatur, focus criminis admittitur ad re-
fuscam contra solum, & eius testimonium non solum est
indictum, sed etiam fecerit templerem probat. Vide Flamin. Paris.
lib. 14. de resig. quæst. vlt.

4. Tandem adiutorio conclusa probatione, si detur sententia
aduersus Simoniacum appellatione non suspendi, sed manda-
ti debere executioni in iis, in quibus ipso iure imponitur pena.
Nam in iis penitis, quae imponuntur ipso iure, sententia
declaratoria facit transire in rem iudicatam, ut resoluti Ana-
nias, & Felin. in cap. sicut. de Simonia, & Maranta de ordine
iudicior. 6. part. n. 2. n. 187, qui affirmat in hoc casu non esse
acceptandum appellationem, & Man. Rodig. 2. t. sum. verb. Simonia,
cap. 56. num. 6. in fine, ante 7. conclus. dicit in praxi
ita esse receptum.

P N C T V M VLTIMVM.

De potestate dispensandi cum Simoniacis.

S V M M A R I V M.

- 1. Solus Pontifex ante contractam Simoniam habet hanc
potestatem, illa contracta in penitentia aliquando
de Episcopos.
- 2. Quis posset ab excommunicatione suspensio, & interdicto
ab soluere?
- 3. Quis ab inhabilitate ad beneficia? Probabiliter est solum
Pontificis dispensare posse.
- 4. Probabilitate non caret posse Episcopum si occulta sit.
- 5. Sic dispensatus sine alia bona collatione beneficium possi-
deret potest.
- 6. Limitant aliqui, dummodo beneficium sit de collatione
ordinary dispensantur.
- 7. Non approbatur limitatio.
- 8. Forma ad dispensandum nulla est prescripta.
- 9. Si inhabilis non sicut conciliaris beneficium illa in
parte dispensatur.
- 10. Propositus, biectione, & soluitur.
- 11. Velicet tamen dispensationem Pontifex concedari can-
sam aliquam habere debet.

A Nte contractam Simoniam claturi est solum Ponti-
ficandum de penitus ipso iure lati; vel ferendis, si tam per
leontiam sunt imposita. Et quidem penitus ferendis, quales
sunt infamia, vel suspensio si à iudice proper crimen
Simoniae in iudicio probatum insigantur, nec virgine
durance tempore, pro quo infra est fuerunt, possint à iudice au-
ferri. Probabile tamen est, si imponatur aliqui suspensio tricen-
tialis, post ab Episcopo ante tempus transactum affectu. Idem
est in suspensiōne qualibet ab officio, vel beneficio: quia
eius est absoluto cuius est ligata. Securum vero dicendum vide-
tur de infamia, & depositione: quia haec non abolentur nisi à
Pontifice, cum ex suo genere sint perpetuae.

z. Quod si de penitus ipso iure lati loquuntur. Prima pena
est excommunicatio lata in dantes ordinem, beneficium, & aut
religionem, ut diximus, à qua excommunicatione solus Papa
de iure communis potest absoluere: quia ipsi est reservata. Ex
particulari priuilegio Episcopus, & religiosi mendicantes mo-
do non sit excommunicatio publica, & ad forum contentio-
sum deducatur.

Secunda pena est suspensio in eo qui Simoniacē fuit ordi-
natus, cuius suspensionis absolute quoad illum ordinem Si-
moniacē obtinentur referuntur Pontifici in cap. penult. de Si-
monia: & ibi Glossa, & communis Doctorum. Et sine huic absolu-
tione non poterit quis ad superiores ordines ascendere, &
ut bene adiuvet. Suar. lib. 4. de Simonia, c. 61. n. 5. De suspensiōne
autem aliorum ordinum legitimè receptorum, et probabile
cessat Suar. sup. posse Episcopum absoluere, probabilitas cen-
serit opotum. Quia videatur esse quedam lex imposta ipsi
Simoniacē, ut non possint ad superiores ordines ascendere, sed
suspensionis careant, ut loquitur Sixtus V. in sua constit.
contra male promoto, quam in hac parte consummavit Clemens VIII. Idem dicendum est de suspensiōne incuria ab of-
ficiantibus Simoniacē, vel à mediatoribus Simoniae, & de
suspensiōne incuria a capitulo, vel coherente regulari proprie-
tate Simoniacam reseptionem religiosi: quia similiter Pontifici
testetur.

Pena item expulsio in monasterio, cum non incuratur
ante condemnationem, non indiger dispensatione, & post con-
demnationem, solus Papa dispensat, nisi in causa ignorantis,
iuxta cap. de Regularibus de Simonia, vel in causa necessitatis,
iuxta cap. quoniam, eodem tit. ut optimè adiuvet Suar. lib. 4:
de sim. cap. vlt. n. 7.

Alia pena est incertidum ab ingressu Ecclesiæ, quod incur-

ritur ab ordinante Simoniacē, vel à prałatis recipientibus be-
neficium in confidenciam, à qua pena solus Papa potest ab-
soluerre: quia sibi referuntur absolutioem.

Adiutorio tamen ab omnibus iis censuris, si publica non
sunt, vel ad forum contentiosum deductæ, posse Episcopum
ab soluere virtus Trident. sess. 24. cap. 6. de reform. ita Suar.
lib. 4. cap. 6. n. 11. in medio. Neque obstat Bulla Pij V. pro-
hibens hanc facultatem, quia in hac parte non videatur recepta,
ut notauit supra cum Eman. S. verb. Simonia, n. 12. Lefsius
dub. 3. 4. n. 134.

3. Difficiliter est, an inhabilitas, quām contrahunt recipien-
tes Simoniacē beneficium possit ab Episcopo tolli. In
qua se primò dicendum est, si ignorante beneficiario Simonia
commilla fuit, & ipso bona fide beneficium recepit, poterit
Episcopus, si beneficium sit simplex, post liberam illius re-
signationem, iterum illud beneficium eidem conferre: Secus
vero si beneficium maius sit; tunc enim non poterit pro illa
vice, quia debet prius aliis i conserte, & postea si vacet, poterit
huius ignoranti Simonianum conferre: que omnia habentur in
suprad. cap. penult. de electio. Quod si scienter Simonianum
comfererit, communis sententia Doctorum est non posse
Episcopum dispensare, sed semper inhabilem esse ad illud be-
neficium habendum, et si fuit Simonia confidentialis ad omnia
beneficia, quoque Pontifex dispenset. Neque in priuilegio
concessio à Trident. circa causas oculatos, hic comprehenditur.
Tum quia hic non est causus oculatus pertinens ad absolu-
tionem Sacramentalium. Tum etiam quia non est censura, neque
irregularitas, sed quadam vindictiva pena. Tum deinceps
quia illa pena introducta est post concilium: & Consequentie
facultas data à concilio non extenditur ad causas nouas lege
Pontificia referentes post concilium, ut respondit Gregor.
XIII. audita relatione congregacionis, prope referunt Volum.
4. decisionum Rota per Fatimac. fol. 77. Adde hoc esse expresse
declaratum à congregat. Cardinali, ut in supradicto loco referatur;
vbi in §. ex delito occulto, dicitur: Episcopus est in Si-
monia occulta dispensare possit, non potest tamen Simoniacum
rehabilitare ad beneficia in posterum obtinenda, neque ad ea
retinenda, que per Simoniam occultam obtinenda, pag. 77. vers.
an Episcopus: vbi dubitatum fuisse refertur, an Episcopus ex
vi huius capituli possit absoluere sacerdotem sibi subditum à Si-
monia occulta, & rehabilitare ad ordinem, & beneficia tam
obtenuta, quam obtinenda, responderet his verbis: Congre-
gatio censuit potuisse absoluere, & ad ordinem rehabilitare;
& beneficia tam obtenta, quam obtinenda, sed non ad be-
neficia, quibus propter Simoniam priuatis fuisset, vel ad ob-
tinenda.

4. Verius est hæc sententia probabilior sit, & in praxi se-
quenda. Nibilominus tamen exigitissimo esse fatus probable posse
Episcopum dispensare cum Simoniacā occulta in inhabilitate
contracta proprie Simoniam: ita certet Henrig. lib. 13. de ex-
communication. cap. 56. num. 1. & in com. lit. F. Leonard. Lefsius
repurat probabilem lib. 2. cap. 35. dub. 25. num. 140, contentit
Suar. lib. 4. cap. 6. n. 11, at enim verius esse non exten-
di facultatem concilii ad dispensandum in hac inhabilitate.
Indicatur ergo oppositaria sententiam veram esse, & saltem proba-
bilem. Ratio est, quia hæc inhabilitas, ut probat Henriquez
est quasi quædam irregularitas: concessa ergo facultate dispen-
sandi in omnibus irregularitatibus, videtur ad hanc inhabili-
tatem extendi. Neque obstante decisiones Cardinalium. Tum
quia illis decisionibus esti magna sit autoritas non est ne-
cessari ostendendum, ut exprobetur dicit Sanchez respondens cui-
dam decisioni Cardinalium lib. 8. de matrim. diff. 2. num. 10. cir-
ca finem, & d. style curia, & decisionibus Rotæ docet simili-
ter. Vals. tit. 2. in 2. D. Thom. disp. 177. cap. vlt. num. 75. vbi
optimè probat declarationes. decisionesve Rotæ non habere
viam legis. Adde supra dictas declarationes facile explicari, ut
scilicet intelligentur non posse Episcopum dispensare cum Si-
moniacā inhabili ad obtinenda beneficia, quibus priuatis fuit
per sententiam: nam ante sententiam bene poterat: Et hæc
explicatio fundatur in ultima declaratione Cardinalium: cum
enim ibi dicitur congregatio, Episcopum posse absoluere Sa-
cerdotem sibi subditum à Simonia occulta, & rehabilitare ad
ordinem, & ad beneficia tam obtenta, quam obtinenda, postea
subdat, sed non ad beneficia quibus propter Simoniam priuatis
fuit, vel ad obtinenda, ne inquam huiusmodi posteriora
verba prioribus aduersentur, necessari debent intelligi de
beneficiis per sententiam priuatis. Quare ante sententiam, & in
foco conscientiam bene poterit Episcopus cum sic inhabili dis-
pense.

5. Ex qda doctrina efficitur hanc obtinendem beneficium Si-
moniacē, si dispensatus sit ab Episcopo in censuris, & in hac
inhabilitate posse sine alia collatione possidere beneficium. Te-
net exp. Suar. tom. 5. in 3. part. diff. 13. sed. 1. num. 34. fine.
cum Abbe. in cap. exp. s. f. a. f. de clericis excommunicatis, mi-
nistris. sumitur ex ipso texu, ibi enim dicitur non posse ipsam
clericum sic delinquere retinere beneficium, nisi cum illo
fuerit misericorditer dispensatum. Ergo posita dispen-
satione

facione bene poterit resuere : cum ibi nihil aliud desideretur.

6. Temperant supradicta graues au-hores , ut intelligantur, quando beneficium esset de collatione ordinarii. Tunc enim affirmata dispensatione facta ab ordinario in impedimento, ob eius causam collatio fuit irrita, manete firmam collationem ; quia dispensando viderit, quasi de novo conferre. Secus vero quando beneficium est de collatione Pontificis, aut illi est referatum : sicut est omne beneficium, in quo Simonia per confidentiam commisus est, ut haberet in Bullis P^r 1V.

¶ V. & tradit Gonzalez cum aliis Glossa 51. num. 110.

7. Verum hanc limitationem omnino reprobant Speculatori tit. de dispensat. §. nunc de Episcopat. num. penult. In-

nocent cap. innotit. num. 2. vers. quidam tamen contradicunt,

de Eleccion. & ibi Hostiens. n. 2. Ioan. Andr. n. 5. Anton. n. 11.

¶ 12. Anch. n. 2. notab. Azor. 2. p. in l*it.* moral. lib. 6. cap. 7.

quæst. 2. § quid dicendum. Et generaliter & absque illa limita-

tione affirmant Felin cap. cum delectus. num. 4. de accusatio-

nib. Nauart. lib. 4. confil. 2. edit. tit. de sponsalib. conf. 14. num.

6. arg. 5. iunctio n. 14. in solut. ad 5 Burgal. de irreg. 2.

par. tit. de differentijs terminor. num. 9. & alii relati à San-

chez t. 3. de maritim. lib. 8. de dispensationib. disp. 7. num. 12.

vbi probabilem , & securam reputat hanc sententiam triplici

conditione inseruentem. Prima, si vitium ob cuius causam

collatio praeficiatur , vel electio , &c. fuit irrita , sit occul-

atum. Secunda dummodo non sit in tertij co*elesti* praedictum

qui propter priorem electionem præstatu fuit ipso iure. Ter-

tia, dummodo beneficiarius ille non accepit scienter cum vi-

tio illo collatione beneficij , quia tunc esset intrusus ; ac

proinde oportet non tantum prioris vitij dispensationem

obtinere , sed illius quoque intrusionis : est enim respectu il-

lius beneficij duplex canonicum impedimentum; alterum pri-

oris vitij , feliciter Simoniz , alterum intrusionis. Requirunt ergo

virtusque obtinendi dispensationem : alias imperatio illius be-

neficij non facta mentione intrusionis esset nullus momenti ,

vt multis relatis tradit Menoch. lib. 2. arbitr. cent. 3. casu 201.

num. 129. Addit tamen Sanch supradicto loco impetrata dis-

pensatione virtusque vitij oculi , ratam fieri priorem collatio-

nem , si amplectatur sententiam probabilem dicentem indi-

stinctè conualefcere collationem habita dispensatione oculi

vitij. Quod si beneficiarius non acceperat collationem , sed

tantum presentacionem , aut electionem , non diceretur intru-

sus , quia intrusus dicitur qui absque canonico , & ligato

titulo , sed virtutio beneficium capit ut bene docent Rebuff.

Praxi benefic. reg. de subrogandis colligantib. Glossa 4.

num. 5. Sylvest. & reliqui Summis, verbo intrusus , Nauart.

Sum. cap. 27. num. 194.

8. Forma vero ad dispensandum in peccatis Simonie nulla

est prescripta : quare si Episcopus vratus verbis , quæ suffi-

cienter exprimant voluntatem dispensandi , eo ipso censebitur

dispensasse.

9. Dubitant tamen doctores ; an si Pontifex beneficium in-

habili conferret , eo ipso dispensate cum illo censeatur? Ex

respondet , censeri dispensasse in ordinis ad illud beneficium , si

illi constituit esse inhabilem , ne dicamus frustra , & in vanum

efficere collationem : & ita sentit Nauart. lib. 4. de Simon. cap.

vi. num. 14. cum Panormit. In cap. cum in curulis §. inferius,

de Elost. num. 8. & Felino in cap. præterea , de Testamento co-

gendis, n. 7. Nauart. in opuse. de datis . & prem. Ilii; notab. 5.

num. 14. Courtruu. reg. pecatum. part. 2. §. 8. num. 9. Mol. tit.

de infit. tract. 2. disp. 92. § illud animaduertendum. Et genera-

riter quoque canque impedimentum est iurius humani , & le-

gitator scienter impedimentum admittit ad actionem præsumit

animus dispensandi , ac inducitur vera dispensatio , quamvis

princeps causa cognitionem non premiterit , vt si Pontifex

Scienter admitteret integratorem ad ordinis , vel beneficia vel

iure humano impeditos matrimonio conjugari , vel Rex iure

inhabilem , ut seruum judicem constitutissima Expedit Thom.

Sanch. lib. 8. de matrim. disp. 4. num. 2. cum variis doctribus;

probataque ex leg. Barberius ff. de officio Praefid. i. vbi in posse

teriori casu illius textus deciditur , si populus Romanus deceta

seruitur censenter seruum prætura fungi , valere geta per ipsu-

m : & ex leg. quidem 57. in fine ff. de re iudicata : vbi de-

ciditur principem minori magistratum censenter censeri

dispensare , ne gesta per illum valore definiuantur , & in num.

17. Idem Thom. Sanch. affirmit doctrinam hanc non solum

in principio supremo , sed etiam in inferioribus prelatis procede-

re in iis , quibuscum ipsi dispensare possunt.

10. Neque obstat Clement. vnica, de sentent. extimoni-

cat. vbi dicitur Pontificem communicando cum excommunicato

non censeri absoluere illum ab excommunicatione , nisi ex-

primat. Fatetur inquam hoc libenter : sed dicimus , esto illum ab excommunicatione non absolutus , suspendit tamen esse.

Quam excommunicationis quad illum casum ne censiter peccet

communicando cum ipso Pontifice , neve in excommuni-

cationem minorem propter illum actum incidat, & eodem mo-

dicio sum nos censenter beneficium inhabili non

absolutè auctere inhabilitatem , sed solum ad illum casum , &

respectu illius beneficij.

11. Aduerto tamen , ut licite Pontifex dispensationem con-

cedat in iis impedimentis , & peccatis requiri aliquam casum:

hoc enim expostular communione bonum , & Ecclesia regim.

Vero si absque causa contra suam legem fecisset , & in ea

dispensasset , existimo non peccare mortaliter fecisse scandalo , aliaque ratione extrinseca , & dispensationem validam esse.

Tenet multis relatis Sanch. lib. 8. de dispensat. diff. 17. num.

28. & disputat. 18. num. 7. Lessius lib. 2. cap. 35. sub. 5.

num. 34. Valen. 2. diff. 7. q. 5. part. 9. ad finem Man. 1. f.

2. edit. cap. 237. num. 1. Nauart. sum. prælud. 9. num. 14. & cap.

25. num. 5. & nos diximus. Traitaru de legib. diff. vols. & alii

in locis. Episcopus vero , & alii prælati in legibus superioris di-

penſances , si absque causa procedant , ex se conflat , & peccare

mortaliter , & nullam esse dispensationem : vt supradicti Po-

stiores tradunt.